

MAGYARI

3 lei

Taxa postală plătită în
aprobării Dir. Gen. PT

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köré
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 247 (1689) szám * Kedd, 1937 november 30

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A belügyminiszter körrendeletet intézett a megyékhez a választási eszmetérjesztés szabadsága érdekében

A hatósági vezetőket eltiltotta az erőszakos és kihívó beavatkozásoktól

Bucuresti. Saját tud. Franasovici belügyminiszter körrendeletet küldött az ország összes megyefőnökeinek, amely így szól:

Azokra a jelentésekre tekintettel, amelyeket önök egyes megyékből a primároknak, jegyzőknek, vagy más közigazgatási közegeknek a választásokkal kapcsolatos visszaéléseiről küldöttek, elrendelem, hogy a legkomolyabb intézkedéseket fogadják, hogy a közigazgatási hatóságok a legszigorúbb törvényesség keretei között maradjanak és tartózkodjanak a jelöltek, vagy a választási eszmetérjesztők provokálásától. A közegek természetesen fenn fogják tartani a rendet, de csak a legszigorúbb törvényes intézkedéseket fogadják, ha valaki zavarná a körendet, vagy átágná a törvény intézkedéseit.

Különösen felhívom a figyelmüket, hogy semmiestre se fogom eltérni, hogy a mi közegeink, megszerve a törvényt és határozott rendeleteimet, brutalitásokra vetemedjenek, vagy ültelgeljék azokat a polgárokat, akik választási eszmetérjesztést folytatnak. Azok számára, akik ezt a propagandát békésen és a törvény keretei között végzik, teljes törvényesség, azokkal szemben pedig, akik megszegik a törvényt, törvényes megtorlás.

ISTRATE MICESCU, A GOGA-PART BUCURESTI LISTAVEZETŐJE

Bucuresti. Saját tud. Istrate Micescu, a Romániai Ügyvédszövetség elnöke, aki a kisebbségi ügyvédek elleni küzdelmével tette általánosan ismertté a nevét, levelet intézett Gogához, amelyben a saját és barátai szolgálatait a Nemzeti Keresztény Pártnak ajánlja fel. Goga válaszában közölte, hogy Micescut a párt bucuresti listájának vezetőjeként kívánja felöltetni.

A ZSIDÓPART ÖTVEN MEGYÉBEN ALLIT JELÖLTÉKET

Bucuresti. Saját tud. A Romániai Zsidópart központi intézőbizottsága közli, hogy a képviselőválasztásokon a Zsidó Part önálló listákkal vesz részt és ötven megyében fog jelölteket állítani, míg a szenátusi választásokon az egyes vármegyei tagozatokra bízta az eljárást.

A SZOCIÁLDEMOKRATAK NEM MENNEK EGYÜTT A NEMZETI PARASZTPÁRTTAL

Bucuresti. Saját tud. A Romániai Szociáldemokrata és az Egységes Szocialista Párt választási egyezményt kötöttek. Tegnap közös gyűlést tartott a két párt, amelyen Titel Petrescu, a szociáldemokraták elnöke bejelentette,

hogy felajánlotta a választási együttműködést a demokrata pártoknak: a Nemzeti Parasztpártnak és a Radikális Parasztpártnak, de ezek elvből visszautasították az egyezményt. Most már csak az Ekések frontjáról, a Magyar Dolgozók Szövetségéről s más ilyen töredék-csoportokról lehet szó, amelyekkel a két szocialista párt a választásokon együttműködhetik.

Mosoiu Tiberiu alminiszter politikai beszámolója Oradeán

Megalakítják az ideiglenes városi tanács mellett az úgynevezett szakbizottságot

Oradea. Saját tud. Elénk érdeklődés mellett tartotta meg szombaton este politikai beszámolóját Mosoiu Tiberiu alminiszter, a liberális párt bihormegyei szervezetének elnöke, a Katolikus Kör nagytermében. A gyűlést Fodor Péter polgármester nyitotta meg, majd Mosoiu Tiberiu tartotta meg expozéját. Beszédében reámutatott arra, mily nagyfontossággal bírnak a választások már csak azért is, mert a szavazatok útján az ország egész lakosságának véleménye kifejezésre jut. A továbbiak során vázolta a liberális párt eddigi működését s hangsúlyozta, hogy a kormány eddigi négy éve a kormányzás és az ország gazdasági helyzetének helyreállításával telt el, úgyhogy a komoly alkotások korszaka még csak ezután következik. Kijelentette, hogy a liberális párt tartózkodik minden szélsőségtől, biztosítani kívánja a kisebbségi és többségi lakosság életét egyaránt. A kisebbségi alattvalóknak azonban

mondotta — feltétlen lojalitást kell tanúsítaniuk, mert a liberális párt demokratikus elveinek fenttartása mellett kizárja a nemzet köréből mindazokat, akik nem azonosítják magukat az ország magasabbrendű célkitűzéseivel.

A beszéd után Fodor Péter polgármester megköszönte a miniszter beszámolóját, majd közölte, hogy a városvezetőség igyekszik minden vonalon rendet teremteni. Ebbe a tervbe tartozik a város elhanyagolt utcáinak aszfaltozása s a város pénzügyeinek rendezése is. Végül bejelentette, hogy Mosoiu Tiberiu javaslatára az állandó tanács mellé a város lakosságából álló szakbizottságokat szerveznek. Lesz költségvetési, városfejlesztési és népjóléti bizottság, melynek tagjait a város polgáraiból állítják majd össze.

A lakosságot oly kellemesen érintő bejelentés után a nagygyűlés — kedvező hangulatban — végetért.

A svájci népszavazás elutasította a szabadkőművesség eltiltására irányuló indítványt

A katolikusok különleges elvi okokból az indítvány ellen szavaztak

Bernből jelentik: A szabadkőművesség betiltása kérdésében vasárnap tartott népszavazáson 515 ezer szavazatot adtak le a betiltás ellen és 234 ezer szavazatot a betiltás mellett. A szavazásban a szavazásra jogosultak 66 százaléka vett részt. A kantonok számát tekintve, valamennyi kantonban többségben voltak a betiltás ellenzői, csak Freyburg kantonban voltak többségben a betiltás hívei.

A szabadkőművesség eltiltására vonatkozó indítványt az úgynevezett Nemzeti Front adta be még félévvel ezelőtt. Eleinte nagy sikerűnek mutatkozott a mozgalom, mert az indítványhoz szükséges ötvenezer szavazat pár nap alatt összegyűlt. Később azonban nagyobb eszmecsere indult meg, melynek során még az ország negyven százalékát levő katolikusok körében is az a megfontolás került fölül, hogy a szabadkőművességnek hatalmi szóval való el-

nyomása nem célszerű.

A katolikusok a következőkkel indokolták álláspontjukat: A katolicizmus a pápák által ismételt elítélt szabadkőművességet elutasítja ugyan, de mivel az 1871—1884-iki kulturharc idején a katolikusok elleni kivételes törvény meghozatala ellen küzdött, most a mások elleni kivételes törvényt elvi okokból nem támogathatja. Most Svájcnak legnagyobb ellensége a kommunizmus, s az államfenntartó pártoknak ez ellen kell egységet formálniuk, de ezt az egységet a szabadkőművesség kérdésében való megosztás veszélyeztetné.

Ilyen irányban a katolikus lapok sorozatos közleményeket hoztak. Különösen a nagytekintélyű katolikus egyetemi professzornak, dr. Becknek a fejtegetései voltak döntő hatásúak. Így a katolikusok jórésze is most a szabadkőművesség eltiltása ellen szavazott.

MEGHALT AZ IDES...

Özvegy Ady Lőrincné, Ady Endre édesanyja vasárnap délelőtt Budapesten a Krisztina-körúton séta közben összeesett és meghalt

Budapestről jelentik: Vasárnap délelőtt háromnegyed tízkor kis csoport indult el a Szent János-tér 1/b. számú házból, Ady Lajos tankerületi főigazgató lakásából a budahegyvidéki református templom felé. Vincze Géza református lelkész és felesége közrevelt egy ráncosarcú, sovány, tőpörödött nénikét: özvegy Ady Lőrincnét, Ady Endre édesanyját. A kis társaság negyedik tagja, Földessy Géza reálgyimnáziumi tanár volt, Ady Endre hajdani jóbarátja és későbbi élettrajzírója. Négyen vidáman beszélgetve haladtak le a lépcsőn, keresztülmentek a Szent János-téren, befordultak a Krisztina körútra és megálltak a villamosmegállónál. Ady Lőrincné az este vacsorára volt hivatalos és most erről beszélt a társaságnak:

— Érdekesen készítek itt nálatok a nyulat... — mondotta és elbeszélte, hogyan főzte ő a nyulat, hajdanában, Ermindszentben. A villamos nem jött, a kis csoport sétálgatni kezdett a megállóhelyen. Adyné egyszerre

a falhoz tántorodott

és Vincze lelkész, aki az idős asszony karját fogta, úgy érezte, hogy Adyné le akar hajolni a földre. Vincze azt gondolta: meg akarja igazítani a cipőjét. Egy pillanatra gyöngéden elengedte a nyolcvanestendős Adyné karját:

az öregasszony megtántorodott és elesett.

A kis társaság rémülten fogta körül és emelte fel a földről. Gyorsan odaintettek egy taxit és Adynét gondos szeretettel beemelték a kocsiába. Földessy tanár a mentőkért telefonált, akik néhány perc múlva megérkeztek és megállapították:

Ady Endre édesanyja halott.

Pár perc alatt lezajlottak a szokásos formaszabások: özvegy Ady Lőrincné holttestét ott, az utcán, a Krisztina-tér és a Pálya-utca sarkán áttemették a taxiból a halottaskocsiába. Vincze lelkész, felesége és Földessy tanár — az Ady-család legjobb barátai — szinte kábultan, meg sem értve és fel sem fogva a döbbenetesen gyors tragédiát, visszatértek a Szent János-téri lakásba. Ott már hetek óta súlyos állapotban fekszik Ady Lőrincné fiatalabb fia, Ady Lajos. A három jóbarát tanácstalanul és reámlően megállt az előszobában:

nem mertek bemenni a lakásba és nem volt bátorságuk közölni a hírt a nagybeteggel.

A nyakék

Iria: Nyiry László

A nagy szálloda halljából a jazz-zene csak megtépett akkordjai szűrődtek át a Bauriváge-szálló második emeletének 240. számú szobájába.

Bent az elegáns hotelszobában, egy kényelmes fotelben, idősebb, feldúlt arcú dáma ült. Minden bizonnyal az angol felső tízezerhez tartozott. Vagyont érő ékszerei versenyt szikráztak a magas plafonigó ragyogó üvegesillárainak reszkető fényével.

A vele szemben álló úr utcai öltözetével feltűnően szegényesnek látszott a süppedő perzsaszőnyegek, az elegáns dáma tulajdonát képező eredeti festmények birodalmában. A csendet az asszony siránkozó hangja törte meg:

— De uram! Az Istenre kérem, kövessen el mindent, hogy az ellopott ékszerem megkerüljön, még mielőtt férjem holnap hazaérkezik. A megtalálót gazdagon megjutalmazom!

— Tehát összefoglalom a történeteket, madame! A briliánsokba foglalt zafir nyakék tegnap este, amikor ön az operába ment, még megvolt. Hazatérve, úgy éjjeltájban, már csak az üres ékszerdobozt találta meg asszonyom az antik óra mellett. De hát hogyan lehetett egy

Ady főigazgató talán még most sem tudja, hogy édesanyja a törvényszéki honcmani intézetben fekszik... Ady Lőrincné két héttel ezelőtt érkezett fel Ermindszentről, a „hepehupás vén Szilagy”-ból Budapestre. Megérkezése után

kicsit gyengélkedett, szédült és nem tudott enni.

Sűrűn panaszkodott:

— Már napok óta vagyok itt Budapesten és még mindig nem tudtam kimenni szegény lelkem Bandikám sírjához...

Az „Ides” — csak így hívta a költő édesanyját, az egyetlen lényt a földön, akit önzetlenül, szíve egész melegével, haláláig híven szeretett, néhány nap múlva jobban lett és első útja a Kerepesi temetőbe vezetett. A legutóbbi néhány napban teljesen visszanyerte frissességét és élénkségét. Olvasgatott, elsétált hazulról, órák hosszat elbeszélgetett beteg fiával, napjában ötvenszer is emlegette imádott fiát, a költőt. Szombaton este moziba is elment.

— Vasárnap elmegyünk az Andrássy-útra, megnézem lelkem Bandikám új emléktábláját...

— mondotta az idős asszony. A sétából nem lett semmi: özvegy Ady Lőrincné személyesen ment el halott fiához.

Ady Lőrincnét leánykorában Pásztor Mária

A törvényeket az ország összes polgárai kell ismerjék,

így szól a törvény. És teljes joggal, mert ismerve azokat, tudjuk, hogy mely esetben követünk el törvényellenességeket és hogy a büntetéseket elkerüljük, óvatossá leszünk. Hasonlóképpen kellene az embernek az étkezésre vonatkozó szabályokat is figyelembe vennie, mert ha nincs ezekre tekintettel, akkor könnyen megbetegszik, ez tehát a büntetés.

Azonban, hogy megrövidítsük ezen büntetés időtartamát, használjuk az orvostudományban kiválóan elismert gyógyezert a **Gastro D-t**, mely egy amerikai gyógynövény kivonatából készül. A **Gastro D.** hatása gyomor-, bél-, májbajoknál, valamint gyomoridegességeknél rendkívüli. Orvosok is ajánlják.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 135 lejt utánvét mellett Császár Ernő gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

ilyen vagyont érő ékszert kinthagyni, még hozzá nyitott kazettában?

A személyzetet kihallgattuk, de semmi gyanu sem merült fel ellenük. A jobb szomszédszoba üres, a balszomszobában pedig egy dúsgazdag brazil lakik... itt sem lehet baj, ha csak...

— Ha csak? — vágott bele mohón az asszony. De a detektív hirtelen elvágta a témát:

— Madame! Ma éjjelre el kell hagynia a lakosztályt, én foglalom azt el. Még csak egyet kérek: Melyik ablakot szokta Ön éjjelre nyitva hagyni?

— A balszélsőt! — csendült fel az asszony remegő, reménykedő hangja.

— No de nyugodjék meg végre kedves Harton kollega, úgy van, ahogy mondtam Önnek: Poncet asszony az ékszert nyitott dobozban egyszerűen ott fejejtette az antik óra mellett. A brazil lakó szobáját töviről hegyire átvizsgáltam, semmi, de semmi nyom, semmi eredmény, ha csak egy félóra múlva, vagy talán most mindjárt nem történik valami csodálatos dolog!

Winston detektív sugva mondta ezeket a 240-es szobában mellette hasaló kollegájának, miközben mereven figyelte a balszélső nyitott szobaablakot.

Ejféltől öt perccel, amikor a Lord is ki-

DURA-OPTIMA FÜTŐELEM szenzációs teljesítményű és gazdaságos „szárazelem akkumulátor” egyetlen telepes rádióknál sem nélkülözhető. Élettartama egy évig is terjed, tölteni vagy kezelni nem kell. Minden szaküzletben megrendelhető. Techniai felvilágosítást nyújt: **DURA R. T. Timișoara.**

riának hívták, Pásztor Dániel ermindszenti református lelkész leánya volt. Korán árvaságra jutott, nagybátyja, **Kabay Gábor** nevelte fel Ermindszentben. Tizenhatéves sem volt még egészen, amikor a 23 éves Ady Lőrinc feleségül vette. Ady Endre leírja egyik versében, milyen volt ekkor az édesanyja: „Sötét haja szikrákat szórt, diószeme lángban égett, csipője ringott, a büszke kreolarca vakított. Szeme, vágya, eperajka, szíve, csókja mindig könnyes. Ilyen volt a legszebb asszony, az én fiatal anyám.” S mi lett később, az élet küzdelmei, viharai és szenvedései után a legszebb asszonyból? „Fénye sincs ma a szemének, feketéje a hajának, tőpörödött béna asszony, az én édes jó anyám.” Adyné három gyermeket hozott a világra. Az első, Ilona, egyéves korában meghalt.

A második volt András. — a költő csak később változtatta Endrere a nevét. — a harmadik Lajos. „Ides” büszke volt a fiára. Mind a kettőtől tanárt akart nevelni, Endrétől később jogászt, bírót, azután pedig azt szerette volna, ha valami „jó, biztos kis hivalt” vállal. Nagyon nehezen egyezett bele, hogy a fia író legyen. A fiatal újságíró, később az országos hírű, rajongott és gyűlölt, szerett és hajsolt költő élete során mindig boldogan és gyakran tért vissza szülőfalujába, édesanyjához. Alig fordult elő, hogy a karácsonyt nem töltötte odahaza, de évközben is gyakran hazatért. Lédát is levitte Ermindszentre, később Csinszkat is.

A nagy költő, a harcos, a vad, a szertelen: engedelmes, jó fiú volt. Élete utolsó időszakában sűrűn emlegette végtelen szeretettel és vágyódással az édesanyját, aki messze volt betegágyától. Arról beszélt, hogy ha meggyógyul, visszatér Ermindszentre és végleg Idesékhöz költözik. Étel se akart elfogadni, csak akkor, ha ráfogták: Ides küldte Erdélyből. Ady „két asszonya” közül az egyik, az édesanyja, a költő halála után tizennyolc esztendeig hordta a virágot sírjára. Nyolcvan esztendősen, sok szenvedés, nélkülözés, de bizonyára nem boldogtalan élet után követte özvegy Ady Lőrincné fiát a halálba. Adyné megkapta a sorstól azt, amit csak nagyon keveseknek, a kiválasztottaknak, az Uristen kedvenceinek jut osztályrészül: fiából az egész magyar nemzet „lelke Bandikája”, nagy költője. — Ady Endréje lett.

bújt a felhők mögöl, különös zaj ütötte meg a figyelő detektív fülét. Mintha valaki esúszva, lopakodva közelednék az ablakpárkányon a szoba belseje felé. Az izgatott figyelők úgy érezték, hogy szívük a torkukban ver. Winston vaskapocs módjára szorította Harton karját, nehogy az felugorjék!

Vártak, vártak. Egyszerre csak egy kis groteszk alak szakállas feje jelent meg az ablakpárkányon. A kis alak könnyed ugrással bent termett a szobában!

A kis *majom*, a váratlan látogató, minden tétovázás nélkül egészen otthonosan ugrott fel a világosbarna színű kommodó tetejére és azonnal hozzálátott a kutatáshoz! Amikor észrevette a detektív által az antikóra mellé helyezett színes, csillogó üvegyöngyöket, mohón kapta el azokat a pokoli gyönyörűséggel szemlélte őket. A kincseket érő nyakék elrablója, a kis négy-lábú tolvaj tehát önmagát leplezte le.

Madame Poncet elvesztett nyakékot még azon az éjszakán megtalálták a brazil lakó szobájának ablakpárkányán, a fal mellett gondosan kivájt nyílásban. A brazil lakó „csodadoktor” tartózkodott, büntársát, a kis majmot, amelyet ő tanított be lopásra, „elkobozták” tőle. A kis állat pár nap múlva tüdőgyulladás következtében elpusztult. A boncolás alkalmával három lenyelt briliánsot találtak gyomrocskáiban.

A Pompeji-beli katonák helytállásával...

Egy tanítói gyűlés emelő eseményei

Odorheiu. Saját tud. A megszokott keretek közül eszmei tartalmával messzire kiemelkedett az a tanítói gyűlés, amelyet most tartott az Odorhei megyei és Tárnava Mare megyei egyesített róm. katolikus tanító-egyesület a székely anyavárosban, a római katolikus elemi iskolában. A két megyéből összesereglett papság és tanítóság részére felemelő élmény volt, amikor a helyi katolikus leány- és fiúiskola növendékei bevezetésül kánonokat énekeltek és szavalókorusokat mutattak be. Bonda Árpád igazgató-tanító szakavatott vezetése mellett. A sikernek magávalragadó ereje volt. Csak az a sóhajtás hagyta el minden tanítónak és tanítónőnek az ajkát: bárha én is így csinálhatnám!

Az üde gyermeki énektől és szavalattól felkelésített hangulatban emelkedett szólásra Kacs Ferenc esperes-tanfelügyelő, aki nagyhatású megnyitó beszédében egyebek között a következőket mondotta: Az egész világ megbámulta a Pompeji melletti ásatások alkalmával annak a 78 őrkatonának csontvázát, akik a pusztulás rémes óráiban sem hagyták el őrhelyeiket, hanem helytállással minden időkre szóló példát adtak mindazoknak, akikre lelki és anyagi javak őrzete van bízva. Minden hitvallásos tanítónak Pompeji hősné kell lennie egész lelkületével, minden porcikájával, agyának minden gondolatával, szívének minden dobbanásával, mert erre tanít, erre kötelez az aranymises főpásztornak élete, példája, akinek egészségéért imádkoztunk az oltár szent zsámolyánál. A Pompeji hős katonák helytállása és Majláth püspök híhűsége legyen vezetője, irányítója minden tanítónak akire nagy értékek megóvása van bízva!

Az esperes-tanfelügyelő beszéde folyamán keletkezett hangulat átragadt az állam részéről jelenlevő Stánila segéd-tanfelügyelőre is, aki az őt üdvözlő szavakra szintén megértő szavakkal válaszolt.

A hat éves cikluson keresztül igazi példadással dolgozó és most visszavonulni készülő Molnár Lázár elnök felolvasása igazi példája volt annak, hogyan kell a tekintélyt tisztelni, a kegyeletet ápolni. A hála szavaival illette a főtanfelügyelői székéből az egyházmegyei előadói állásba emelkedett Boga Alajos dr érdemeit és bizakodó reménységgel köszöntötte az új főtanfelügyelőt: Adorján Károlyt. A kartársi szeretet melegével búcsúztatta el az imént nyugalmába vonult tantereket: Petresné Dézsy Margitot, Péterffy Bélát és Szalló Imrét.

A tanítóegyesület egyik nagybuzgalmu tagja: Úrmössy Árpád igazgató-tanító kétszer is szerepelt a műsoron. Először a brasovi pedagógiai tanfolyamot ismertette a legnagyobb alaposággal, majd pedig a nemrégiben elhunyt Páll Albert igazgató-tanító követésre méltó jellemét rajzolta meg.

Miután az esperes-tanfelügyelő köszönetet mondott a gyűlés szereplőinek és a lelépő tisztikarnak, tisztújításra került a sor melynek eredménye a következő: elnök: Bonda Árpád, al-elnök: Mátéffy Péter, jegyző: Fejér Dénes, segédjegyző: Simon János, pénztáros: Hajdu Árpád, karnagy: Havadtői Imre. Esperes-tanfelügyelő üdvözlő szavai után Bonda Árpád utonnan választott elnök mondotta el a székfoglalóját: Célunk a régi alapon, egyetértéssel tovább dolgozni a cselekvő hitvallásos iskoláért.

Biró Lajos.

A keresztény nevelés fontossága

Gheorgheni. Saját tud. Az itteni tanító-egyesület november 25-én gyűlést tartott Gheorgheniben. A gyűlésen jelen volt hetven tanító mellett a papság teljes számmal. Megjelentek ezenkívül dr László Dezső volt képviselő, dr Gál Lajos, a Magyar Párt elnöke, dr Ferenczy Balázs ügyvéd, László Ignác kerületi esperes, Sipos Sándor egyházi tanfelügyelő. A gyűlést Ferenczy Sándor elnök nyitotta meg, aki a keresztény nevelés fontosságáról beszélt, majd Sipos Sándor esperes terjesztette elő jelentését a tanítók mai kötelezéseire mutatott rá. Józsa Sándor ditroí tanító Don Bosco nevelési elveiről és azok hatásáról tartott mindvégig lebilincselő előadást. Petres Sándor ciunani tanító a családi nevelés fontosságáról tartott értékes felolvasást, végül pedig László Ignác kerületi esperes ismertette megkapó élénk-

Világosságot hoz otthonába

„ARAGAZ”, az ideális világító és fűtő-anyag!

A jó világítás hasznos és kellemes eredményeit, — amelyet eddig csak a nagyvárosok lakói élvezhettek, — mindenki számára hozzáférhetővé teszi az „Aragaz”-lámpa. Az „Aragaz”-lámpa könnyen, — szivattyuzás, alkohollal való előmelegítés, vagy más hasonló előkészület nélkül, — azonnal meg-

gyújtható, füst és zajmentesen ég, nem fejleszt egészségre káros gázokat. Tökéletes üzembiztonság és veszélytelenség, kellemes fehér és mégis erős fény ideális fényforrássá teszik az „Aragaz”-lámpát mindenütt, ahol még nincs bevezetve a villany.

LERAKAT:

Komlós Testvérek

Oradea, Str. N. Iorga 13.

NEM HIÁNYOZHAT EGY HÁZTARTÁSBÓL SEM

ARAGAZ

Leleplezték a komáromi Jókai-szobrot

Elsőnek Hodzsa miniszterelnök koszorúját helyezték a szobor talapzatára

Komáromból jelentik: Vasárnap délután Komáromba gyűlt össze a szlovenszkói magyarság a Jókai szobor leleplezésére. Ez az a szobor, amelynek alapkövetelénél

Hodzsa Milán cseh-szlovák miniszterelnök emlékeztet magyarnyelvű beszédét mondta.

A komáromi Magyar Dalkör alkalmi kórusa után Jankovich Marcel, a szlovenszkói kulturális egyesületek elnöke beszélt.

Ankerschmidt lovag alakját idézte a magyar föld és magyar nép őserőinek és megmagyarázhatatlan vonzásának örök példaképpel.

séggel a papság és tanítói kar mai viszonyait. Közben a Gheorgheni gyermek-dalárda énekelte Balázs Sándor vezetésével, bizonyosságot téve arról, hogy Balázs Sándor kitűnő irányítása mellett mily szép zenei eredményt ért el

Utána Szijj Ferenc a szoborbizottság nevében az énekkarok hangjai mellett megadta a jelt a leleplezésre. Előtűnt

Berecz Gyula erős, kifejező, szép alkotása.

Ezután száz meg száz koszorút helyeztek a szobor talapzatára. Az elsőt Ország János, Szlovenszkó magyar nevű, szlovák származású tartományi kormányzója helyezte el.

Hodzsa miniszterelnök nevében.

Magyar beszédben hangoztatta, hogy a miniszterelnöknek mennyire szívügye a Jókai-szobor és általában a magyar kisebbség kulturális élete. A budapesti Petőfi Társaság nevében ifj. Hegedüs Sándor, Jókai unokaöccse hozott koszorút. Az újpesti Vörösmarty Társaság, a pápai Jókai Kör és kivétel nélkül valamennyi szlovenszkói szervezet és egyesület elküldte a maga koszorúját. A leleplezés után bankett volt, amelyen Scubert Tódor mondott pohárköszöntőt a Jókai-serleggel.

A bolsevizmus és a gazdasági élet

Dr. W. Amschler bécsi főiskolai tanár tollából a „Schönere Zukunft” legutóbb megjelent száma értékes cikket közöl, mely a bolsevizmus és a gazdasági élet viszonyaival foglalkozik. Ezt az értékes és tanulságos cikket az alábbiakban közöljük.

A mezőgazdaságot a polgári államokban úgy ápolják és védik, mint a népi gazdaság és a népi életlehetőségek egy fontos és különleges ágát, amelyben a népelet törvényei és rendelkezései gyökereznek. Epedig: családi hagyomány, öröklési jog, a földhöz való ragaszkodás, hazaszeretet és a megélhetés biztosítása a család és minden nép számára békében és háborúban egyaránt. A szovjetmentalitás nem ismer el semmi szellemi alapelveket. Nem ismer hazát, családot, tulajdont, semmi megélhetési kérdést. A Szovjetunióban a mezőgazdaság nem képezi az állam alapjait, nem jelenti a népi élet-erő forrását, hanem csak pusztán anyagi eszköze a kommunista pártnak a pártvezérek és bizonyos többnyire nyugatról bevándorolt — felsőbbosztály életmódjának emelésére; továbbá gyakorlati eszköz a vörös hadsereg és a politikai rendőrség élelmezésére és felszerelésére; a polgári országokban a dömping megszervezésére, amelynek az értékarányok alácsúszása a célja, hogy ezzel előkészítsék a nép-, illetve a világorradalmat.

A szovjet rendszerének szigorú keresztülvitélével, formailag kiirtotta a parasztságot. De az orosz paraszt és a népi szellem, dacára annak a tengernyi szenvedésnek, amelyen keresztülment, dacára a terrornak, nem semmisült meg.

A szovjet-forradalom mezőgazdasági téren a következő intézkedéseket tette: az épületekhez hasonlóan kisajátította a földeket; részben vagy egészben lefoglalta a terményeket. A szabad parasztból jobbágy, jogok nélküli rabszolga lett. A politikai rendőrség (GPU) minden eljárás nélkül agyonlövötte a nagy-, közép- és később a kisbirtokosokat is, mint kapitalista elődöket. Vagy jobbik esetben számkivetésbe küldte őket északra, az Ural környékére. Középkézsiába vagy Szibériába. A kisajátított földön a megmaradt üzemesszökök, szerszámok és jószágok birtokában a teljesen jog nélküli paraszttal, mint jobbágyokkal megalapította a kollektív gazdaságot, mint a szovjet-rendszerű mezőgazdaság mintaképét. Az egész világ mezőgazdaságát e mintára akarja forradalmosítani.

Milyen utat követ a szovjet-rendszer a mezőgazdaság egyes ágaiban? A sokat emlegetett materializmus, amely Szovjet-Oroszországban a mezőgazdasági forradalom alapját képezi, mint eszme nélkülöz minden alkotó, építő erőt. Ennek következtében, eltekintve a parasztság belső ellenállásától, minden agrár-terv és különösen ennek keresztülvitele magától meghiusult és eredménytelenül végződött. Megsemmisítette ez a rendszer a földműves örömet, amit az az egyéni munkában talál. A munkások nemcsak, hogy kerülnek a munkát, de a nagyüzemeknél nem is rendelkeznek kellő tudással. Ezenkívül hiányzanak a szakmunkások is.

Az új vallás és a materializmus követőinek folytonos ellenkezése az általános jóra való törekvést homályossá és bizonytalanná tette és megakadályozta egy határozott munkacél követésében.

Nagy hiba az is, hogy a szovjet-rendszer a földművelésben túlságosan nagy szerepet juttatott a gépeknek. Ezenkívül hiányzott az anyag és az utánpótlás megszervezése. Hiányoztak az olyan munkások, akik értettek volna a gépekhez, vagy a hibákat kellőleg felismerték volna. De mutatkozott a hiány a jó vetőmagvakban is. Hiba volt a mezőgazdasági munkáknál a meghatározott időpont be nem tartása; a szántóföld hiányos megmunkálása. Az idevonatkozó szovjet-statisztikai adatok hamisak és csak félrevezetésre alkalmasak.

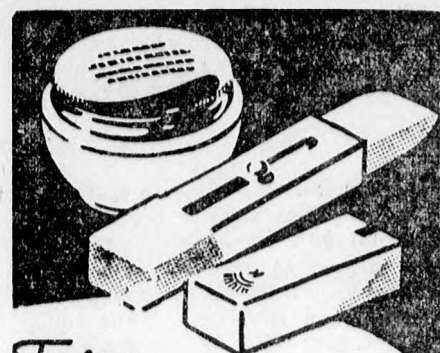
Megdöbbenő az a korlátoltág, amellyel a lóállományt tervszerűen csökkentik, sőt meg is semmisítik, mert azokat a felsőbbreteg háziállatjának tartják. Lenin túlbuzgó követői már odáig mentek, hogy maga Vorosilov tábornagy Moszkvában a központi végrehajtóbizottság egyik ülésén erőlyesen kifogásolta „ezt a barbárságot” — ahogyan ő maga is nevezte. Hivatalos adatok szerint Szovjet-Oroszországban a lovak száma 1916 és 1934 között 35 millióról 15 millióra csökkent. És ez a lovak igazi hazájában, a hajdani Oroszországban történt! A szarvasmarhaállomány a háború előtti időktől kezdve 1932-ig 73 millióról 18 millióra apadt. A juhok száma a háború előtti évek 130 milliójával szemben 1934-ben 32 millió. A sertések száma 30 millióról 10 millióra esett le, noha 1928-ban még 26 milliót tett ki. A kecske-, tevé-, bivaly- és egyéb állatállományban az arányszámok a felsoroltakéhoz hasonlóak. Az adatokat az állatállományra vonatkozólag mind a szovjet-statisztikából vettük.

De nemcsak az állatok száma mutat eszkendést, de a minőség is megdöbbenően rosszabbodott. Az állattenyésztésben a maga egész valóságában megmutatkozott a szovjet-rendszer képtelensége. A Szovjetunió állattenyésztése — írja dr. W. Amschler bécsi tanár — a kísérleti bizonyítéka sokat hangzatosított materializmus eszméjének és kivételének tarthatatlansága és elégtelensége miatt.

Milyen szempontokat követ a szovjet-rendszer az erdőgazdaság terén? Mint egyetlen tény, leszögezhetjük, hogy hatalmas területeken végez irtásokkal. A nagyjobbarányú kitermelés mindfajta politikai céllal függ össze, ugyanis dömpinggel igyekszik alácsúszni más európai országok fagazdaságát, hogy ezáltal is alkalmassá tegye a talajt a forradalmosításra. A fának a kihasználása is, mint a mezőgazdaság többi ágai, kimondottan rablógazdálkodáson alapul. A munkások az Ural vidékére vagy a Szibériába száműzöttekből kerülnek ki.

Minden olyan esetben, ha a Szovjetunió a mezőgazdasági tudományban pozitívumot mutat fel, nem a materializmus alapelveit követi, hanem az európai vagy amerikai gazdaságtudomány alapjain építi fel rendszerét.

A szovjet-rendszer törekvett Oroszország egykor virágzó gazdasági életét. A mezőgazdasági termelés a szovjet-rendszer fennállása óta még csak a régihez megközelítő eredményt sem tudott felmutatni. Ezzel a mező- és erdőgazdaságban a legvilágosabban bebizonyosodott a szovjet-rendszer tarthatatlansága.

Friss, fiatalos külső

Minden nő — úgy foglalkozása közben, mint a társaságban — tudja értékelni a friss, egészséges arcszínét. Milyen könnyen fiatalítja és szépítheti meg

KHASANA

ajakkrémmel és arcpirosítóval száját és arcát. Khasana ajakkrém 6 színárnyalatban, minden szépségípus számára az ideális árnyalat. KHASANA - arcpirosító vékony rétegben az arcra alkalmazva, minden sápadt arcnak azonnal rózsás, friss színárnyalatot kölcsönöz. Egyszeri használat naponta elegendő.

Európa államainak mezőgazdasági élete kétségtelen, hogy nem tud teljesen elszigetelődni a szovjet-rendszerrel szemben. A materializmus gyakran erősebb, mint az etika. A távolkeleti események arra kényszerítik az európai államokat, hogy a mezőgazdaság területén is határozottan állást foglaljon a bolsevizmussal szemben, de nemcsak szóban, hanem ténylegesen is. A mi generációnk feladata, hogy nevelje és képzettsége által felismerje és elhárítsa magától a bolsevista gondolkodást és Európában egy európai mezőgazdaságot építsen fel és szilárdítsa meg.

A magyar államférfiak elutaztak Berlinből

Fabinyi magyar pénzügyminiszter Genfba érkezett. A bajor miniszterelnök Budapesten

Berlinből jelentik: Darányi miniszterelnök és felesége, valamint Kánya külügyminiszter és kíséretük, vasárnap este 8 órakor elhagyták Berlin, hogy visszatérjenek Budapestre. Bucsuizatsukra a pályaudvaron megjelent Neurath birodalmi külügyminiszter, Mackensen államtitkár, a magyar, olasz és osztrák követ, valamint a magyar kormány diplomata és külügyminisztériumi főtisztviselő.

Genfből jelentik: Fabinyi magyar pénzügyminiszter vasárnap Genfba érkezett, hogy jelen legyen a Népszövetség pénzügyi bizottságának tanácskozásain.

Budapestről jelentik: A külügyi társaság meghívására Siebert bajor miniszterelnök vasárnap délután felesége, titkára és a bajor sajtófőnök kíséretében Budapestre érkezett. Német követeket a zászlósiszba öltözött Keleti pályaudvaron a magyar kormány és külügyi társaságok részéről ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Megjelentek fogadtatására a pályaudvaron a budapesti német követéség lovai és a né-

met kolónia küldöttsége is. Az üdvözlések után Siebert miniszterelnök a Duna-palota szállóba hajtattott.

Hétfőn délelőtt Horthy kormányzó kihallgatáson fogadta a bajor miniszterelnököt, aki később látogatást tett Röder helyettes miniszterelnök, honvédelmi miniszternél, Délután a magyar külügyi társaság vendégeként az országhoz delegációs tervében előadásot tart „A mai Németország gazdasági és pénzügyi útjai” címmel. Este a külügyi társaságban díszvendég lesz a bajor miniszterelnök és kísérete tiszteletére.

Olvassátok és terjesszétok a Magyar Lapok-at!

Választási mozgalmak

*

A Magyar Párt választási körúti Bihar megyében

Mindenütt nagy meglepedéssel fogadják dr Soós István listavezető jelöltségét. — Gyűlések a salontai, beiusi és secueni járásban

A választási propaganda az egész országban s így Bihar megyében is megindult. A Magyar Párt a választások kiírása után azonnali megkezdte a falvak lakosságának felvilágosítását és ezt a felvilágosító munkát mindenütt a legnagyobb lelkesedés kísérte. Bebizonyosodott az a tény, hogy a párt vezetőségének sikerült megtalálnia a képviselőjelölés alkalmával dr Soós István személyében azt a férfit, akit az egész megye és város lakossága a legnagyobb meglepedéssel fogadott. De máskülönb is a magyar tömegek mindenütt érzik, hogy az elkövetkezendő országos választás nem mérhető össze a szokásos képviselőválasztásokkal, hanem különleges jelentőséggel bír most, midőn a bihari magyarságnak teljes egészében igazolnia kell azt a számarányt és erőt, melyet valóban képvisel.

A felvilágosító munka meg november 20-án megkezdődött. Ekkor ugyanis dr Markovits Manó megyei tagozati elnök Illés Sándor salontai gazda kíséretében meglátogatta a salontai járásban fekvő Ant és Boiu községeket, melyeknek ezimagyar lakossága a legnagyobb lelkesedéssel fogadta a látogatást és azt a bejelentést, hogy a Magyar Párt dr Soós Istvánt öhajítja képviselőjelölésére választani. Szintén szombaton Arvay Árpád főtitkár dr Dévald László ifjúsági kiküldöttel a beiusi járás látogatását kezdte meg s ennek során szombaton este Uileacul de Belus községben tartott népes gyűlést. Itt Kiss Mihály tagozati elnök fogadta az érkező központi kiküldötteket és szívből fakadó szavakkal ígerte meg az egész község legodaadóbb támogatását a Magyar Párt jelöltjei számára.

November 21-én, vasárnap már teljes erejében kibontakozott a Magyar Párt propagandája. Dr Markovits Manó és dr Soós István képviselőjelölt Árpás és Ghiorov községekben tartottak gyűlést. Mindkét helyen dr Soós István ismertette képviselői programját, melynek keretében eljegyezte magát a legkitartóbb és legfőbb kiűlésebb küzdelemmel. A képviselőjelölt programbeszédét mindkét falu apraja-nagyja hallgatta végig és a legnagyobb lelkesedéssel fogadta. Arvay Árpád és dr Dévald László ezalatt Suncuius de Belus, Ioanis és Finis községekben világoztatták fel a magyar lakosságot közeieségükről. Daróczy Kiss Lajos hírlapíró a marghital járásban fekvő Albis, Buduslău, Chet községeket kereste fel, ahol mindenütt szép számu hallgatóeg számára fejtekte ki a Magyar Párt választási programját. Ugyanazon a vasárnapon a Săcueni járásban Cubulcut és Olosig községeket dr Patzkó Elemér és Szikszay Sándor központi kiküldöttek, valamint dr Gulácsy Sándor és dr Hunyady János săcueni vezetőségi tagok keresték fel. Cubulcut községben tisztújítás is volt, amelyen a régi vezetőséget választották ujja kisebb változtatásokkal.

BIHORMEGYEI MAGYARPARTI VALASZTÓ-GYŰLÉSEK A NOVEMBER 28-IKI VASÁRNAPON

Most vasárnapon, november 28-án ujra utnak indultak Bihar megyében a Magyar Párt vezetői. Ez alkalommal dr Markovits Manó, dr Soós István, Buday Tibor és dr Szathmáry Ferenc Beius városba látogattak el. Beius közönsége a legnagyobb szeretettel fogadta a párt jelöltjét dr Soós Istvánt és a lakosság nevében Jakab Viktor református lelkész biztosította a jelöltet a beiusi magyarság minden akadályon át való kitartásáról. Arvay Árpád főtitkár dr Szathmáry Sándor és Benedek István beiusi vezetőségi tagok kíséretében Remetea község népét kereste fel, ahol ismertette a párt munkáját és dr Soós István képviselői programját. Remetea népe megható lelkesedéssel vette tudomásul a jelölést és a nép nevében Szabó Karoly tagozati elnök, valamint Buthy Sándor lelkész biztosította a kiküldötteket arról, hogy a község magyarsága tudja mi a kötelessége és azt teljesíteni is fogja. Ajtay Gyula gyógyszerész, Szikszay Sándor ifjúsági kiküldött kíséretében Fughiu és Oșorheiu községeket kereste fel. Fughiuiban a község apraja-nagyja résztvett a Magyar Párt gyűlésén és ígerte, a Magyar Párt zászlaja mellett való kitartást. Oșorheiu községben hasonló lelkes ígéretek kaptak a párt kiküldöttjeit. Szintén vasárnap dr Kovács Árpád tagozati ügyész, dr Ridi Ferenc ifjúsági kiküldött és Kovács Sándor lelkész, megyei főtitkár kíséretében Tamașeu, Niued és Parhida községeket kereste fel. Mindhárom községben egyöntetű lelkesedésre és a magyarság egységes állásfoglalására találtak a központi kiküldöttek. Dr Borbély László és dr Lammel Antal központi

kiküldöttek pedig Santăul Mare és Santăul Mic községekben ismertették a Magyar Párt választási programját és jelöltjeit. Mindkét község népe feltétlen kitartásáról és szeretetéről biztosította a Magyar Pártot.

A propaganda uton fáradhatatlan dr Soós István képviselőjelölt, dr Markovits Manó megyei tagozati elnökkel vasárnap este még egy másik járási központban, Tileagd községbe is elutaztatott. Itt is népes gyűlés várta a Magyar Párt vezetőit, akik közül dr Markovits Manó a párt munkásságát ismertette. Nagy szeretettel fogadta a gyűlés dr Soós képviselőjelölt beszédét, aki az időszerű politikai helyzetet és a magyar parlamentarok tennivalóit ismertette. A szép és lelkes gyűlés nevében Flatt Jenő tagozati elnök ígerte meg a község magyarságának támogatását a párt képviselőjelöltje és vezetői számára.

Az Országos Magyar Párt ciucmegyei szej vezetése is véghezvitte a jelöléseket

Mercuria-Ciuc. Saát tud. Az Országos Magyar Párt ciucmegyei szervezetének intézőbizottsága a közbirtokeossági szekház nagytermében dr Pál Gábor elnöklete alatt ülést tartott. Az intézőbizottság ezen az ülésen ejtette meg a jelöléseket. A jelölésekre vonatkozólag a megyei elnöki tanács is megelőzőleg ülést tartott. Az elnöki tanács ülésében titkos szavazással ejtették meg az országos képviselői választásokra szülő jelöléseket és megbeszéltek a választások kapcsán szükségesnek mutakozó intézkedések megtételét. A jelölések nagyjában egyformák voltak. Az intézőbizottsági ülésen Sipos Sándor lazareai esperes-piábanos indítványára nagy lelkesedéssel és egy szívvel, lélekkel határoztak el, hogy a képviselői lista első helyére, valamint a szenatori lista vezetőhelyére vonatkozólag szavazást sem rendelnek el, azokat egyhangulag fenntartják dr Pál Gábor képviselőnek és dr Gyárfás Elemér v. szenátornak. Egyébként a dr Csipák Lajos kanonok vezetése alatt kiküldött jelölőbizottság javaslatára a következő sorrendű jelölések eszközöltettek és fogadtattak el az intézőbizottság által: A képviselői listán első helyre dr Pál Gábor, második helyre a ciucusnadi származásu dr Bartha Ignác cluji ügyvéd és harmadik helyre dr Gaál Alajos gheorgheni orvos, járási tagozati magyarpárti elnök. Általános szenatorválasztásra jelölt: dr Gyárfás Elemér, a községi szenatorválasztásra jelölt: dr Abraham Jozsef ügyvéd. A csaknem teljes számban megjelent intézőbizottság egyhangu lelkesedéssel fogadta el a jelöléseket. Dr Pál Gábor elnök már az elnöki tanácsülésen is, valamint ezuttal is bejelentette, hogy súlyos családi és egészségi okok kényszerítik arra, hogy a jelölést el ne fogadja. Kérte az intézőbizottságot, hogy jelölésétől tekintsen el. Az intézőbizottság azonban olyan ünneplésben részesítette megyei elnökét, melynek mélyen meg kellett hatnia Pál Gábornak, aki kijelentette, hogy a központi pártvezetőség elhatározásától teszi függővé további magatartását.

Egyébként a törvényesséknél eddig öt jelölőlistát tettek le. Első a liberális-lista, élén D. Gh. Cerbu vármegyei tisztügyessel. Vlad Izidor görög katolikus pap második és Nastasescu N. altanfeligyelő harmadik. Másodiknak a Nemzeti

Kövér vagyok és ezért

Általában az eddig megtartott gyűlések szinten paratlan lelkesedést mutatnak és azt igazolják, hogy a magyar nép változatos sorsa közepetben is rendíthetetlen egységgel sorakozik vezetői mögé.

Parasztpárt tette le listáját. Vezetője dr Tetu Aurél v. megyefőnök, ügyvéd, második helyre jelölték dr Ilarie Debu ügyvédet, harmadik helyre Costea Avisalon frumoasai görög katolikus lelkészt, a harmadik lista a Nemzeti Kereszténypárté (Goga-Guza). Ennek listavezetője Ionescu Nicolae mérnök, második helyen Ciornea Petre, harmadik helyen Botezatu Ioan tanító. Negyedik listát a „Mindent a hazáért” párt tette le. Listavezetője Dume Iosif gheorgheni liceumi tanár, második helyen dr Horatiu Comaniciu ügyvéd, harmadik helyen Petrica Ioan gheorgheni tanár. Az ötödik lista az Argetoianu párté. Vezetője dr Maximilian Campeanu ügyvéd, második helyen dr Milea Aurél ügyvéd, harmadik helyen Galba Carol.

Szenatorválasztásokra eddig két listát tettek le. A liberális párt jelöltje az általános szenatorválasztásra Nicolescu Alexandru tulgheji birtokeos, a községi tanácsosok által választandó szenatori méltóságra Cristea Ioan v. szenator, közjegyző. Második lista az Argetoianu párté. Mindkét helyre dr Maximilian Campeanu ügyvéd van jelölve. Különösen a „Mindent a hazáért” nevű párt fejt ki nagy propagandát. Az Országos Magyar Párt vezetősége is teljesen felkészült a határozó propaganda beindítására, melynek nagy szerepet akar biztosítani a fiatal nemzedék részére is. Örömmel kell megállapítanunk, hogy a fiatalok legnagyobb örömmel ajánlotta fel szolgálatait.

Odorheiu megye Magyar Pártjának intézőbizottsága

szombaton tartotta népes gyűlést, amelyen az országgyűlési képviselő-választások kérdéseivel foglalkozott és megállapította azoknak a szenator- és képviselőjelölteknek a nevét, akiket a központnak jelölésre ajánl. A megye minden részéből összegyűlekezett intézőbizottsági tagok lelkesedéssel szólottak a nép hangulatáról. Elmondották, hogy a magyarság a legnagyobb lelki felkészültséggel várja a választásokat és azokon tömör egységben fog résztvenni.

Titulescu volt külügyminiszter megérkezett az országba

A bucaresti pályaudvaron több ezer főnyi tömeg fogadta. A Nemzeti Parasztpárt több nagy megyében listavezetőként akarja jelölni

Bucurestiből jelentik: Titulescu volt külügyminiszter visszaérkezett az országba, ahol a határon nyilatkozott az újságíróknak és következők mondta:

— Romániában nagy harc indult meg annak tisztázására, hogy miként kell megőrizni a nemzeti eszmét. Ebből a harcból senki, tehát én sem maradhatok ki.

Titulescu hétfőn délben 12 órakor érke-

zett meg Bucurestibe, ahol a pályaudvaron több ezer főnyi tömeg várta és lelkesen éltette. Lapjelentések szerint szó volt arról, hogy Titulescu kiszáll Clujon és ott találkozik Maniuval. A „Tempo” értesülése szerint kedden dönt a Nemzeti Parasztpárt vezetősége arról, hogy Titulescut jelölje az országos választáson. Titulescu jelölése állítólag Cluj, Hunedoara vagy Bihar megyében történik meg.

Tiltakozó közgyűlést tartott a Bérlok Szövetsége

Csaknem valamennyi érdekképviselet kívánsága megnyilvánult a Lakásbérlők Szövetségének közgyűlésén

Oradea. Saját tud. A város csaknem valamennyi érdekképviseletének kívánsága nyilvánult meg a Lakásbérlők Szövetségének a város ház nagytermében megtartott vasárnap délelőtti demonstratív közgyűlésén, amelynek keretében tiltakozásukat jelentették be a város új pénzügyi szabályrendelet-tervezete ellen.

A gyűlést Gáspár Gyula dr nyitotta meg, majd átadta a szót Zoltán Károly dr főtitkárnak, aki mindenekelőtt reámutatott arra, hogy az egész város lakosságát érintő kérdés mielőbbi megvitatása mily nagy jelentőséggel bír. — Tisztában vagyunk azzal — mondotta, — hogy a különböző állami és közigazgatási szerveknek kötelezettségeik vannak, amelyek anyagi költségeit nekünk: az ország, illetve a város polgárainak kell fedezni. *szót kell emelnünk azonban az ellen, hogy valamely hatósági szerv olyan beruházásokat eszközöljön, amelyek anyagi fedezése meghaladja minden erőnket.* Az új közigazgatási törvény, amely 1936 tavaszán jelent meg, módot nyújt a városnak arra, hogy saját hatáskörében bizonyos adókat és taxákat vessen ki. Ez a törvény azonban mellékletében táblázatot tartalmaz, amely *felre nem érthetően körvonalozza, hogy milyen összeg erejéig eszközölheti az egyes városok vezetősége ezeket a kivételeket.* Városunk vezetősége — folytatta a főtitkár — az elmúlt esztendőben méltányosan viselkedett, amennyiben nem élt teljes mértékben a közigazgatási törvényadta jogokkal és számos adókvetési lehetőséget figyelmen kívül hagyott. Az idén azonban nemcsak hogy minden megadóztatási alkalmat kihasznál, de az új pénzügyi szabályrendelet-tervezet a taxák kivételénél több esetben *túl is megy a törvény által előírt adó, illetve taxa maximumán.* Hogy csak egy példát említsünk: a kenyér kilónként legfeljebb 25 banis taxával terhelhető. A város új pénzügyi szabályrendelete ezzel szemben kilónként 40 banis taxával terheli a kenyeret, vagyis a legfontosabb élelmicikket s ez annyit jelent, hogy

a rendelet érvénybelépte után a kenyér árának legalább is kilónként 50 banis emelésére lehetünk elkészülve.

A szabályrendelet — mondotta tovább Zoltán Károly dr — bevezeli az ötéves kivételeket. Ez célszerű, mert ezáltal megmenekülünk az évenkénti zaklatásoktól, fellebbezési és más hivatalos formák miatti kellemetlenségektől. Ezzel szemben azonban nem áll módunkban a kirótt terhek orvoslását már a következő esztendőben kérni, hanem a most 1938 tavaszán érvénybelépő pénzügyi szabályrendelet által kivett taxák 1943-ig terhelnek. Elmaradhatatlan tehát, hogy tiltakozásunkat még a szabályrendelet-tervezet megszavazása előtt benyújtsuk. Reámutat a főtitkár arra is, hogy célszerűbb lenne, ha a taxakivételek céljából kiadott valomásiveket nem a házigazdák töltenék ki bérlők után, hanem minden egyes lakó saját maga számolná be helyzetéről.

Ezután az építőiparosok képviselője szólalt fel, aki az építőiparosok városi adóserelmét fejtegette s az Építőiparosok Szövetségének csatlakozását jelentette be a Lakásbérlők Szövetsége által megindított mozgalomhoz.

Végül Zoltán Károly dr. *határozati javaslatot* olvasott fel, amelynek értelmében a közgyűlés megbízza a Szövetség vezetőségét, hogy *terjedelmes emlékiratot nyújtson be a város vezetőségéhez, amelyben tiltakozik a különböző rendkívüli új taxák, valamint adók kivételése ellen s amennyiben ez nem vezetne eredményre, úgy forduljon a timisoarai felsőbb közigazgatási bírósághoz, a belügyminiszterhez s végső fórumként magához a miniszterelnökhöz.*

A Lakásbérlők Szövetségének beadványával — amelyhez egyébként az Építőiparosok Szövetségén kívül, a Vendégiparosok Szövetsége, a Kereskedelmi Csarnok, az Iparos Liga, a Húsiparosok Szövetsége s az UGR is csatlakozott értesülésünk szerint, már a hét folyamán foglalkozik a városi tanács.

A megyefőnök felhívása

(Oradea.) A megyefőnökség felhívja az alábbiakat, hogy a határszéli erődítmények építéséhez való hozzájárulás megbeszélése vezet jelennek meg a megyeháza nagytermében november 30-án délután 4 órakor tartandó értekezleten:

Andriska Stefania, Bozsák Mihály, Firma Agrícola Fonciera, dr Grósz Samu, Goldhamer Adolf, dr Kovács Jenő, Soor Jenő, Neulander Samuel, Altenburg Szeréna, Szenszki Miklós, Révész Jenő, Guttman Sándor, Moskovits Izidor, Böszörményi Mária, Moštenitoriu Iuj Sándor Mihály, Görög László, Vadas József, Capitul roman unit, dr Bársony Vilmos, Weisz Lipót, Birnfeld Jenő, Friedman Moisa, Fazekas Lajos, Mózes Dezső, Rosenberg Henrik, Nagy Péter, Grünberger Dezső, Nagy Lajos, özv. Juhász Benedekné, özv. Orbán Ferencné, Földvári Jenő, Weisz Vilmos, Moşt. Iuj Flegman Solomon, Rottenberg Dezső, Székely Imre, Frank Adalbert, Laszi Zoltán, Markovits Józsefné, Auerbach Dezső, Winkler Viktor, Bittenbinder Janos, Bernacsik József, Horváth Gyula, Káin Margareta, Goldstein Emanuel, Losonczy Gábor, Neulander Mihály, Barna György, Fenyő Margit, özv. Berger Lajosné, Pop Ioan, Meiszner Márkus, Sindenfeld Margit, Barbu Traian, Spitzer Benjámín, Csarkó András, Libertman Emil, dr Kuliner József, Seidenfrau József, Maier Lajos, Meiszner Ferenc, Szilágyi Lajos, Farkas János, Seideman Vilmos, Zemplényi Sándor, Botházi Lajos, Judovics Miklós, Purnoki Márta, Széplaki Sándor, Vidican Ioan, Balog Vasílie, Berindea Dumitru, Babrik Ioan, Hangi Albert, Szupar Traian, Lefkovits Lipót, Spitz Józsefné, Săcădat Ioan, Molnár Imre, Lévey Lenac, Barta Zoltán, Guldfríed Sándor, Weisberger János, Weisz Albert, Kaszner Mandel, Cziller Itare, Sereş Demeter, Kohn Ioan, Godtenget Jerézia, Lukács József, özv. Klein Jenőné, Nasch Albert, Steiner Miksa, Petruetz Mihai, Schwarz Gheiza, Kárándi Sándor, Schillinger Albert, Hain de Mobile, Fodor Ioan, Demian Vasile, Mizes Eugen, Rubin Eliás, Botezatu Vilică, Klein és Weinstein,

Isai Sándor, Alarkovics Mihály, Pakor Pál, Hajdu Hugó, Gerő Lajos, Spreng Farkas, Csontos Mihály, Fülöp Dezső, Jenney Rozália, Erdős Pál, Braun Sándor, Müller Jakob, Balog Ferenc, Eichenvald Ferdinand, Glückman József, Sălăjan Gheorgha, Fried Benjámín, Moldovan Gheorgha, Auerbach Paula, Czimmer Antal.

Egy nagyszony ünnepzése

A városzerte ismert és köztiszteltben álló nagyszony: özv. Issekutz Gyuláné vasárnap ünnepelte 80 ik születésnapját. Munkás és aldozatos életet jutalmazott meg a Gondviselés ezzel a ritka szép ünnepnappal. A nagyszony már fiatal leánykorában példaképe volt a szorgalomnak. Boldog házassága csak két rövid ideig, mindössze hét évig tartott. — férjét, Issekutz Gyula ezredest, a budapesti 86. gyalogezred parancsnokát fiatalon elragadta mellőle a kolera — s ő itt maradt három gyermekkel, akiknek a fölneveléséről immár teljesen egyedül kellett gondoskodnia. Nagy és súlyos feladat egy asszony számára! De ő ennek a nehéz feladatnak is példás módon eleget tett: fiából katonát nevelt, két leányát pedig szintén katonatisztekhez adta nőül. Így a világháború éveit is újabb megpróbáltatások, a katonafüért és vőkért való örökös aggodás súlyos keresztjét rakták vállára. A világháború utáni idők vetették városunkba, ahol ismert, tiszteltreméltó alakja minden reggel megjelenik a Szent László templomban, hogy hálaadó imát mondjon a Gondviselésnek küzdelmes, de szépségeiben és áldásban gazdag, hosszú életéért.

A nagyszony családjában, vejeinek, Schuster német konzulnak házában ünnepelte 80-ik születésnapját, teljes testi és szellemi frissességben.

Aki friss és munkaképes akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a szék, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és a bőre tele legyen mindenféle pattanásokkal, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggeli-zés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” kóserfüzvet. Kérdezze meg orvosát.

SZÍNHÁZ

Sárgapitykés közlegény

Erdélyi Mihály, aki egymagában színigazgató, színész, szövegíró és zeneszerző, minden évben megépe a közönséget egy-két nagyszerű operettel. Minden darabja igazi nagy sikert jelentett. Összes edigi művei közül epen a Sárgapitykés közlegény az, amely nagyszerű szövegenél és kitűnő zenéjénél fogva leginkább találja meg az utat a közönség szívéhez. Százas szeriát ért meg ez a kitűnő darab. A mi színházunk is komoly ambícióval készült az operett bemutatására, amelyet Gróf Laszló rendez és amely az idény egyik legkimagaslóbb sikere lesz. A Sárgapitykés közlegény szerepeiben az operett együttes teljes személyzete felvonul s tudásának teljes tábvetésével igyekszik mindenki, hogy a közönség tökéletes előadást kapjon. Az operett főszerepeit Soly mosán Magda, Úrmóssy Magda, Sándor Sietl, Czoppán Flóri, Beness Ilona, Jenéi János, Fülöp Sándor, Tompa Sándor, Geoka József, Rethelyi Ödön alakítják, a zenekart Schreiber Aajos vezényli, míg teljesen új díszleteket Rajnai Sándor és Kudolász Karoly készítettek. A darabban előforduló táncokat Teban tanította be.

A Sárgapitykés közlegény esütörtökön, pénteken, szombaton este, vasárnap 6 órakor, vasárnap este, hétfőn és kedden este kerül színre mindenkor rendes helyarákkal.

— **Délutáni előadások.** A Rut kis kacsa olcsó helyarákkal szombaton és hétfőn délután 5 órai kezdettel kerül színre először olcsó helyarákkal, teljesen a bemutató előadás szerint, míg vasárnap délután 3 órakor és kedden délután 5 órakor az Urilány szobát keres operett szinten olcsó helyarákkal kerül színre az operett együttes legkiválóbbival.

— **Jegyek minden előadásra már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponla délelőtt 11—1 óri és délután 4—6 óri.**

HETI MŰSOR:

Péntek 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény.** (Másodsor.)
Szombat délután 5 órakor: **Rut kis kacsa,** operett (olcsó helyarákkal.)
Szombat este 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény.** (Harmadsor.)
Vasárnap délután 3 órakor: **Urilány szobát keres,** operett (olcsó helyarákkal.)
Vasárnap délután 5 órakor: **Sárgapitykés közlegény** (nagyszerű, rendes helyarákkal.)
Vasárnap este 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény** (ötödsor.)
Hétfő délután 5 órakor: **Rut kis kacsa,** operett, olcsó helyarákkal.)
Hétfőn este 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény** (hatodsor.)
Kedd délután 5 órakor: **Urilány szobát keres** (olcsó helyarákkal.)
Kedd este 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény** (hueselőadás.)

AZ IRGALMASREND ÜNNEPE. Oradea. Saját tud. Az Irgalmasrend november 29-én ünnepelte meg szerte a világon alapításának négy százéves évfordulóját. Az oradeai rendház is fényes keretek között ünnepelte meg az évfordulót: November 29-én megkezdődött háromnapos ájtatosságot tartottak a rend templomában. A szentbeszédet **Zitzmann** Ferenc püspöki iradaigazgató, dr **Scheffler** János tb. kanonok, teológiai tanár és **Gálffy** Sándor szent-széki tanácsos, plébános mondták. Hétfőn reggel 9 órakor **Fiedler** István megyéspüspök fényes segédlettel nagymisét és szentbeszédet mondott, majd Te Deum és pápai áldás fejezte be a lélekemelő ünnepséget, amelyen a hívők százaai vettek részt.

Temetések. Lőkös Béla vízvezeték-szerelő iparos 43 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután fél 3 órakor lesz a Haller-kápolnában. — **Vargha Gyula** 44 éves korában meghalt. Temetése hétfőn volt. (Erdélyi „Concordia”.)

AZ ORADEAI URAK MÁRIA KONGREGÁCIÓJA az eddigi szokástól eltérően rendes ájtatosságot minden hónap első és harmadik esütörtökén tartja meg. A legközelebbi ájtatosság december 2-án, esütörtökön, a szokott helyen és időben lesz. A **magistratus.**

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Boliviában: Egész évre 600, félévre 300
negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 30 P, félévre 15 P, negyedévre 13 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cíj szerkesztő: **dr. Suiyok István**
Cíj, Plat. Uniri 13.

Észiratosok nem örvénnek meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszbellyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az Időjárás-kutató Intézet jelentése szerint várható időjárás a következő 24 órára: Sokfelé köd, gyenge szél, az erős éjjeli fagy tovább tart, északon néhány helyen havazás.

MSGRE. FILIPPO BERNARDINI LESZ AZ ÚJ PÁPAI ALÁLLAMTITKÁR. Rómából jelentik: Jelentették, hogy Msgr. Pizzardot, az eddigi pápai alállamtitkárt a pápa bíborossá fogja kinevezni. Ezzel kapcsolatban a Szentatya felmentette őt eddigi hivatalától. Az új pápai alállamtitkár az eddigi svájci nuncius, Msgr. Filippo Bernardini, antiochiai címzetes érsek lesz. Msgr. Bernardini a napokban Rómába érkezett.

Dr. Miletici Sándor kórházi igazgató lesz a timisoarai ideiglenes bizottság elnöke. Timisoara. Saját ud. A városi ideiglenes bizottság új elnökévé Bratianu Constantin megyei párttagozati elnök dr. Miletici Sándor kórházi igazgatót hívta meg, miután az eddigi ideiglenes bizottsági elnököt, Coman tanárt szenátornak jelölik.

1938 JANUÁR 1-IG LEHET ILLETEKEZTETNI A BÉRLÉTI SZERZŐDÉSEKET. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium megállapítása szerint a tulajdonosok és bérlők nagyrésze nem jelentkezett még a folyamatban lévő bérléti szerződések illettekezésére. Ezért meghosszabbítja az illettekezés határidejét 1938 január 1-ig, amely időpontig büntetés nélkül lehet illettekezni a szerződések.

Zürichi zrlat: Párizs 14.69, London 21.60 negyed, Newyork 432.50, Brüsszel 73.56 fél, Miláno 23.75, Amszterdam 140.35, Berlin 174.42 fél, Bécs 79.15, Prága 15.22, Varsó 81.80, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Meggyilkolt és kirabolt egy öregasszonyt egy tizennyolc éves csavargó suhanc

Timisoara. Saját tud. Borzalmas rablógyilkosság történt a timismegyei Babsa községben. Takács Mária 64 éves öregasszonyt a lakásán meggyilkolva találták. A gyilkosságot az öregasszony *Vizhányó* Emma nevű unokája fedezte fel, aki nyomában szüleire szaladt s rémülten értesítette azokat a gyilkosságról. A vizsgálat során megállapították, hogy az öregasszonyt fejszecsapásokkal verték agyon s az is nyomban nyilvánvaló volt, hogy rablógyilkosságnak esett áldozatul, mert a bűntény elkövetője mindent felforgatott a szobában.

A lakásban bűnjelként egy véres fejszét találtak, amelyről kiderült, hogy az Csonka Mihály községbeli lakos tulajdona. A nyomozás rövidesen megállapította azt is, hogy Csonkának van egy *Agoston* István nevű csavargó sógora, aki már kilenc éves korában elhagyta a szülői házat. Ez a fiú a gyilkosság előtt sógoránál járt s ott hallotta, hogy Takács Mária nagyon gazdag. A gyanú alapján a csendőrség üldözöbe vette a legényt, akit rövidesen sikerült is az egyik környéki faluban kézre keríteni. Babsára hozták, ahol minden további nélkül beismerte, hogy a rablógyilkosságot

ő követte el. Elmondotta, hogy sógora házában értesült Takács Mária gazdagságáról, mire elhatározta, hogy meggyilkolja és kifosztja az öreg nőt. Színlag eltávozott a községből, éjjel azonban visszalopódzott sógora házába, ahonnan fejszét lopott, majd a kiszemelt áldozat háza elé sietett, ahol az öregasszonyt álmából felzörgetve, csendőrnök mondotta magát. Az öregasszony, aki a sötétben nem ismerte fel Agostont, azonnal beengedte a fiút.

Alighogy az ajtót kinyitotta, Agoston a fejszével fejére sújtott, majd mikor látta, hogy az áldozat nem halt meg azonnal, még több ütést mért rá. Ezután átkutatta a lakást, de mindössze csak 284 lejt talált. Az özevgy ugyanis minden értékét vejenél, *Vizhányó* Jánosnál tartotta. A rablógyilkos legényt, aki mindössze 18 éves, letartóztatták.

Tragikus, hogy a meggyilkolt öregasszony most készült fiához, Amerikába, s két unokáját szeretne volna megismerni, akiket még nem látott. Talán éppen ez a terv okozta vesztét, mert a merénylőt aligha engedte volna be, ha nem azt hiszi, hogy a hatóság útlevél-ügyben keresi...

Szegyelleni való betegség?

Főleg azonban fájdalmas... És sajnos még igen sokan vannak szenvedők akik nem tudják, hogy az aranyér nem tud a Cadum-kenőccsel való kezelésnek ellenállni! Előbb eltűnik a viszketés, azután, mintegy varázslatra, a daganat. A kezelés egyszerű, olcsó és a hatás igen gyakran csodálatos. Jó, ha állandóan kéznél van egy doboz Cadum-kenőcs...

Kérjen csakis valódi Cadum-kenőcsöt!

Feljegyzések

A szövetkezésben rejlt erőnek érdekes példáiról olvasunk, melyeket érdemes feljegyezni.

Svájcban a kiskereskedők erősen szorongatták a szövetkezeteket. A társadalmi munka és a szociális gondolat, mely bennök rejtőzködik, biztos vevőkört szerzett ezeknek a szöveteknek, ez pedig lehetővé tette, hogy olcsóbbak lehessenek. A kiskereskedők erre ugyanehhez a fegyverhez folyamodtak: maguk is szövetkezetekbe tömörültek. Négy ilyen bevásárló szövetkezet működik ma a helvét szövetség földjén, a sziklás talaj itt jó termőföld minden ilyen gondolat számára. A legnagyobb közülük 4000 tagot számlál és Olten-ben székel. Raktárakat tart fenn, heti autójáratokat szervez tagjai kiszolgálására, azonkívül pedig közvetlen kapcsolatokat is teremt a kiskereskedők és gyárak, meg egyéb nagy-szállítók között. Ez úgy történik, hogy a gyárak és importőrök közvetlenül szállítanak a kiskereskedőknek, ezek a tagok azonban a bevásárló szövetkezetekhez fizetnek, mely havi elszámolások alapján egyenlítő ki tartozásait. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a szövetkezet kezesseget vállal a nagyszállítóknak a tagjaiért: mindkét irányban biztosítja tehát a hitelt és annak zavartalan működését.

Az érdektelen beszámoló, mely előtűnik fekszik, azt mondja, hogy ezek a kiskereskedői bevásárló szövetkezetek nagyszertien bevaltak. Olyannyira, hogy a mai svájci nehéz helyzetben ezek nélkül az ottani kiskereskedő általában nem tudna boldogulni, mert nem lenne versenyképes. A közvetlen gazdasági cél mellett a bevásárló szövetkezetek helyi irodái, mint érdekképviseleti szervek is működnek: a kiskereskedők érdekeiért sikraszállnak hatóságok előtt s mindenütt, ahol arra szükség mutatkozik. Hivatalos ügyekben közbejárnak, tanácsokkal látják el őket s minden eszközzel azon vannak, hogy mindennapi nehéz munkájukat megkönnyítsék.

A mi kis fatornyos hazánkban, különösen a Székelyföldön szép számmal vannak magyar kiskereskedők, kik egyre fontosabb szerepet játszanak gazdasági életünkben. Nemesek azért, mert kitűnő, megbízható, erkölcsi alapon álló kereskedők, kik hírnevükre és megbecsülésükre sokat adnak. Az új magyar közép-osztály nevelődik ezekben a kicsiny szorgalmas boltokban, hol nagyon sokszor olyanok robotolnak reggeltől estig, akik nem erre a pályára kerültek. Ezekben a szerény műhelyekben kövcsölődik lassan és észrevétlenül a magyar gazdasági és kereskedői szellem, melyet oly hosszú időn át elhanyagolt a népünk, pedig valmikor a magyar tőzserék világszerte híres, kitűnő kereskedők voltak. A szövetkezeti halozat mellett erre a régre nagy hivatás vár: közülök kell kiemelkedni azoknak a férfiaknak, kik előbb-utóbb átfogják venni gazdasági erőnknek irányítását és vezetését. Erőmes lenne gondolkozni felé, vajjon a következő lépés e fontos cél felé nem lehetne-e éppen svájci mintára ilyen kiskereskedői bevásárló szövetkezetek szervezése, melyek a közvetlen haszon mellett, melyet a kiskereskedői rétegnek jelenthetnek, az együttartozás érzését nevelnék és alkalmat nyújtanának a magasabb kereskedői munka megtanulására és gyakorlására? (skin)

Hat pénzügyi főtisztviselő a vádlottak padján. Satumare. Saját tud. A satumarei ügyészség hat pénzügyi főtisztviselő ellen sikkasztás és okirathamítás címén vádat emelt. A vádlottak közül Sigmireanu Grigore, Sofronie Nicolae, Lucaiu Salvator volt baiamarei adófőnök, Chintă Alexandru volt adóhivatali pénztárnok, Robotin Ioan és Ratin Ioan jelentek meg a törvényszéki főtárgyaláson, míg Bentur Gavril távol maradt. A beidézett kétszázötven tanu közül mintegy kétszázan engedtek a bíróság felszólításának. A főtárgyalást január 18-ra halasztották, míg az irázzakértők bevezetése december 4-én fog megtörténni annak megállapítására, hogy a bűntárgyként lefoglalt hamisított okiratokat ki látta el a károsultak aláírásával.

Kávéházakban, vendéglőkben kérté mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Hétfőnapos magzatával együtt elpusztult mezei munka közben egy fiatal csángó-asszony. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Popa Fülöpné 29 éves lúncsa de susi csángóasszony mezei munkával megerőltette magát ugyannyira, hogy összeesett, aburtus következett be s miután a közelben nem volt senki, aki segítségére sietett volna, valósággal elvérzett. Holtan találták reá. Az ügyben vizsgálat indult annak megállapítására, vajjon nem történt-e erőszakos beavatkozás.

Mikulásra **gyermekjátékok,** sí, korcsolya és mindennemű sportcikk legolcsóbban és legnagyobb választékban **HAVRANEK** utódánál beszerezhetők.

Hat és fél leier árulják Satumaren a félbarna kenyér kilóját. Satumare. Saját tud. Elkeseredett harc folyik a satumarei pékek két táborra és a mögöttük meghuzódó nagymalmok között. Három sütőde: a Vadnay, Kruzlics és Polyák péküzemek kilónként hat és fél leire szállították le a félbarna kenyér árát. Példájukat a többi pékek nem hajlandók követni a tizenkét pékmester az ártörök üzemeinek azonnali bezárását követelik a városi tanácstól. Az időközi bizottság nem utasította el a többség kérését s az ügyet tanulmányozás végett kiadta az ár-megállapítási bizottságnak. A pékek között folyó harcnak a közönség látja előnyét, mert a szegényebb néposztály is könnyebben hozzájuthat a mindennapihoz. Vasárnap reggel például a három olcsón áruló pékség egy óra alatt harminc mázsa kenyeret adott el.

NEM ENGEDÉLYEZTEK A ROMÁK ORSZÁGOS NAGYGYÜLESEÉT. Bucuresti. Saját tud. A magukat nemzeti mozgalmukban romáknak nevező cigányok vasárnap délelőttre hirdették meg országos nagygyűlésük megtartását Bucurestiben, a hatóságok azonban nem engedélyezték a nagygyűlést.

Édesapját látogatta meg a fogházban a fiu — őt is ott fogták. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Id. Bicsak Sándor ciceui lakost egy nyomozás alatt levő bűnügyben előzetes letartóztatásba helyezték és az ügyészégi fogházba kísérték. Fia, ifj. Bicsak Sándor néhány nap mulva engedélyt kért az ügyészégtől édesapja meglátogatására. A fogházirodában személyi adatai bemondata alkalmával kiderült, hogy ifj. Bicsak Sándor lopásért egyévi jogerős fogházra van ítélve. A fogházigazgató jelentette az esetet Lascu főügyésznek, aki intézkedett, hogy a fiu azonnal kezdje meg büntetése kitöltését.

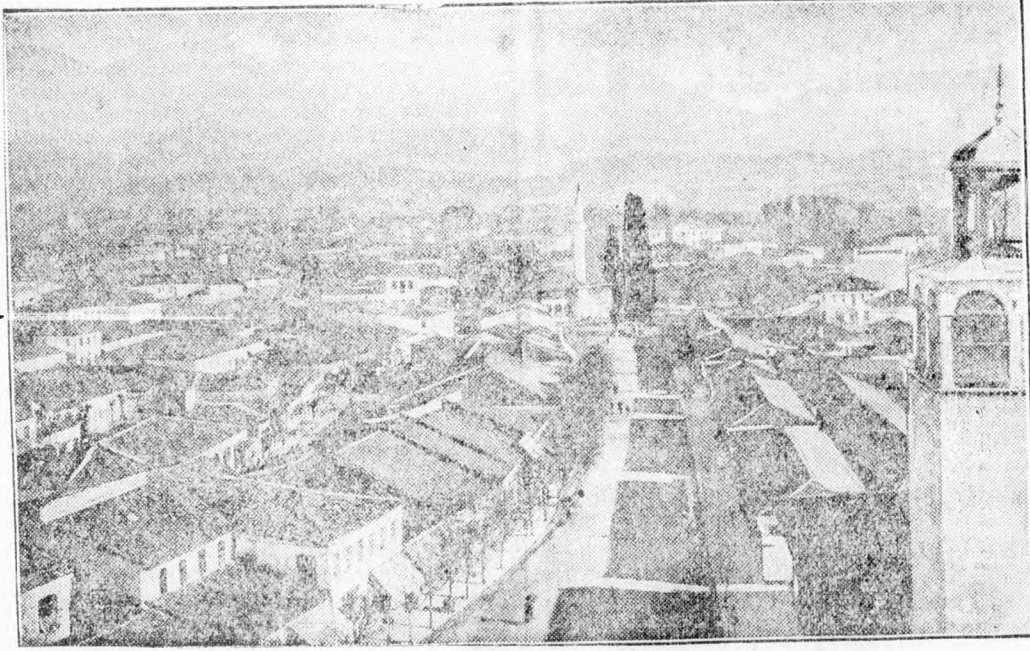
SZÉNNÉ ÉGTEK A SZERENCSETLENUL JÁRT LENGYEL REPÜLŐGÉP UTASAI. Szófiából jelentik: A napokban szerencsétlenül járt lengyel utasszállító repülőgépet Bolgár-Macedóniában 2600 méter magasságban, két méter mély hóba temetve megtalálták. A repülőgép három utasa és háromfőnyi személyzete szénné égett. Valószínűnek látszik, hogy a gép a sűrű köd miatt alacsonyan szállt és nekiütközött a hegynek, majd felrobbant.

A miniszteri rendelet következtében Satumaren órák alatt elfűt a cukor. Saját tud. Legutóbbi számunkban részletesen beszámoltunk arról a távirati rendelkezésről, amely Bujoiu kereskedelmi és iparügyi miniszter aláírásával szombaton érkezett meg a satumarei hatóságokhoz s amelyben büntetés terhe alatt megtiltották a cukor árának felemelését addig, amíg ebben az egész ország lakosságát közelről érintő kérdésben a minisztertanács nem hoz határozatot. Amikor a kereskedők a miniszter rendeletéről tudomást szereztek, elrejtették cukorkészleteiket s estére már felemelt áron sem lehetett cukrot kapni. A kereskedők azzal mentegődznek, hogy a cukrot a központtól az ujonnan megállapított áron kapták s nem hajlandók kárral árulni, de a kihágási eljárásnak sem teszik ki magukat. Hír szerint a kormány a keddi minisztertanácsot foglalkozik a cukor áremelésével s a határozatot már szerdán reggel nyilvánosságra hozzák.

Félmillió tüzkárt okozott Moreniben egy cigarettára gyújtó ember. Bucuresti. Saját tud. Moreniből jelentik: Az Astra Romana Társaság egyik szondájában gázrobbanás következtében tűz keletkezett, amely elhamvasztotta a szonda külső vázát. Két munkás súlyos égési sebeket szenvedett. A robbanást az egyik munkás okozta, aki vigyázatlanul gyújtott cigarettára. A kát egy félmillió lei.

A kettészakadt iparvasut szerelvénye halálra gázolt két munkást. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Valea Uzului erdőrezsben hatalmas faüzeme van a Compagnie Eucopénne Des Bois vállalatnak. A fakitermeléshez iparvasutat is építettek. A napokban az iparvasut egyik szerelvénye a meredek pályán kettészakadt és a visszafelé szédítő gyorsasággal megindult megterhelt kocsi halálra gázolták Simon Mihály ditraui származású famunkást. Még a helyszínen meghalt. Pál Szilárd munkás lábtörést szenvedett. A felelősség megállapítására a vizsgálat megindult. — Majdnem hasonló körülmények között történt ugyancsak halálos iparvasuti baleset az Ofa topița-románai üzemenél. Itt is egy ronkkal megterhelt vasuti szerelvény szakadt ketté, mely halálra gázolta Fülöp István ditraui illetőségű munkást. A vizsgálat itt is folyik.

* Khasana ajakpirosító és Khasana arcpirosító művészetében elérték a tetőfokot Khasana pirosító, egy varázslatos szépségsszer, az arcra való frissességet köicsönöz — a Khasana arcpirosító megszépíti a száját, egész napon át tartós és amellet nem fest.

Huszonöt éves jubileumát ünnepli egy — 2500 éves ország.

November 28-án, vasárnap ünnepelte Albánia függetlenségének kilüftását s felszabadulását a török uralom alól. Albániában él Európa egyik legrégebbi nemzete, mert az albánok már 2500 év előtt is ott éltek. Csakhogy akkor a sasok nemzetének, Szkipériának neveztek magukat. A rómaiak ugyan elfoglalták a tengerpartot, de az albán hegyekben élő vad törzsek függetlenek maradtak, csak a török áradatnak nem tudtak ellentállni s Albánia török kézre került. A függetlenségi mozgalom 1878-ban éledt fel erősebben, de csak az 1912 évi Balkán háború alatt szabadultak fel s kiáltották ki függetlenségüket. Képünk Albánia fővárosát, Tiranát ábrázolja.

* A létért való küzdelemben hathatós segítségére van a dolgozó egyének egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelenként óhgyomorra bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos bélműködést és anyagcserét. Kérdezze meg orvosát.

Négy székely fiú elindul...

Ciuj, november hó.

A reggeli órákban, amikor az utcákat az iskolába siető diákok és gyerekek teszik forgalmassá, sietve haladok végig a város egyik igazi külvárosi nyomort magában rejtő utcáján. Óvatosan lépelek az útjárdanak elkeresztelt részén, hogy cipóm ne merüljön meg egészen a sárban. Itt is ott is fölhangzik a — Dicsértessék a Jézus Krisztus — köszöntés s mi-alatt felelgetek, gondolataim hirtelenül utam céljára irányulnak. Tegnap délután érkezett a városba Ciuc-Csikból négy gyermek, akik inasok szeretnének lenni s átmenetileg, amíg el tudnak helyezkedni, az egyik derék asztalosmester adott nekik szállást. A gyermekekhez igyekszem, akik közül kettő falumbeli és így kötelességemnek tartom, hogy itt az idegen városban, küzdelmes életindulásuk alkalmával segítségükre legyek. Megérkezésem után be-irányítanak a műhelybe, ahol meg is találom a gyermekeket. Szorosan egymás mellé húzóva ültek egy deszkán s az egyiknek fenýődeszkából készült és vörösrre mázolt ládájáról reggeliztek. Háziszóites kenderterítón fekete kenyér, szalonna, csiki percc és néhány, az utazás viszontagságai alatt a héjától már félig megkoptatott alma sorakozott egymás mellett.

— No hogy vagytok barátaim? — törtem meg a csendet. — Nem szóltak semmit. Szemeiket a földre sütötték s a hosszú láncsal el-látott bicska megállt a kezükben és a kezüket lassan a térdükre engedték alá. Az egyik fé-lénken rámnézett s nyomban el is fordította a tekintetét, de hiába, mert észrevettem, hogy két kövér könnyesepp tör elő szeméből, végigszalad az arcán s mielőtt a szájránnyát elérné aláhullanak a remegő kezében tartott kenyérré. Bizonyára a gyermeknek a szegényes, de édes szülői otthon jutott eszébe. Felidéződtek előtte a játszóterások... az erdők... mezők... a hegyoldalak... amelyeknek silány talajából édesapja annyi verejtékkel dolgozta ki ezt a fekete kenyeret. Ezen az apán valóban beigazolódta a szentírás szava: — arcod véres verejtékével eszed a kenyered — s ime a gyermek is könnyet hullat az amugyis annyi könnyel és verejtékkel áztatott, megszentelt kenyérré. A gyermek nem is gondol rá, hogy milyen nagy igazságról beszélnek a kenyérré pergő könnyei: — az idegenben elfogyasztott kenyér is könnyet és verejtéket kíván s az idegen a kenyér hazai édes ízét megsavanyítja, sóssá teszi...

— No nem szabad sírni! — vigasztaltam a gyermeket, mikor már láttam, hogy a többieknek is a szeme fényesedik és kezdenek köhincselni, mintha valami megakadt volna a torkukon. — Azt mondjátok meg, hogy miért jöttetek? — Mesterséget akarunk tanulni — adja meg a választ az egyik.

Igen mesterséget jöttek tanulni, mert sokan vannak otthon és a kérges tenyerek már nem tudnak a köves, meszes talajból annyi kenyeret előteremteni, hogy mindenik száznak jusson. A fenýőfák pedig félelmetesen ritkulnak, ugyannyira, hogy a favágónak mingyárt nem kell arra vigyáznia, hogy úgy vágja a fenýőt, hogy a szomszédon ne akadjon fenn.

Mesterséget tanulni jöttek és jól tették, mert az otthon már szük és mi tagadás az Ur Isten is adott nekik ehhez előjogot, mikor anynyi kézügyességgel, faragó és alkotó tehetséggel áldotta meg őket, hogy többel a világ egyik népe sem dicsekedhetik.

— Aztán mik akartok lenni? Milyen mesterséget akartok tanulni? — kérdeztem újra. — En asztalos — kapom az elsőfőt a választ. — Jól van csak aztán becsületes munkások legyetek, mert a becsületes munkát nem értékelmi és a becsületes munkást bármily okból a munkától félrelökni súlyos és égbekiáltó bün az Isten akarata és elgondolása ellen. Az asztalosmesterséget az Ur Jézus itt a földön különösképpen megszentelte azzal, hogy 30 éves koráig Ő is ezt a munkát választotta s ezzel példát adott és elvárja, hogy mindenki dolgozzék és mindenféle „aranyzám” nélkül dolgozhassék, hogy becsületes munkája után megélhessen...

Biztató és buzdító szavakkal vettem bucsút a négy fiútól s azzal a meggyőződéssel távoztam: ezek a fiúk becsületesen fognak dolgozni, hogy megbecsülést szerezzenek fajuknak s hogy a jó Isten is megsegítse őket és megáldja munkájukat...

Köszö József

LEGUJABB

Az Országos Magyar Párt megkezdte választási tanácskozásait

Kedden lesz ismeretes az összes magyarpárti jelöltek névsora

Csuj. Saját tud. Lapzártakor jelentik: A Magyar Párt elnöki tanácsa hétfőn megkezdte tanácskozásait. Délelőtt az elnöki tanács tagjai beszélték meg a választással kapcsolatos elvi kérdéseket. Az ülésen minden elnöki tanács tag és parlamentár résztvett, dr. Pál Árpád és dr. Ferenczy Géza kivételével, akik kimentették

távolmaradásukat. Délután az elnöki tanács a tagozati elnökök bevonásával folytatta megbeszéléseit és megtette a végleges jelöléseket is, melyeket kedden délelőtt terjeszt jóváhagyás végett a központi intézőbizottság elé. Így a jelölések csak kedden válnak ismeretessé.

A japánok az utjukban álló angolhajók távozását követelik

Elfoglalták Szangcsen városát

Tokióból jelentik: A japán és angol hatóságok közötti feszültség még jobban kiéleződött. A japánok diplomáciai uton kérték a Sinkiang közelében horgonyzó hat angol gőzös visszavonását és bejelentették, hogy amennyiben ez nem történik meg, a japánok megkezdik az angol hajók közelében tartózkodó löszerszállító kínai bárkák bombázását.

A japán csapatok elfoglalták a Tajum tó vidékén Sangcsen várost.

A francia kormány elnöke és külügyminisztere Londonban

Kedden György király látja őket vendégül. — Az angol és francia kormány azt beszéli meg, hogy mit követeljen Németországtól a gyarmatok visszaadásáért

Londonból jelentik: *Chautemps* francia miniszterelnök és *Delbos* külügyminiszter vasárnap éjjel után néhány perccel érkezett meg a londoni Victoria pályaudvarra, ahol a francia államférfiakat *Wansittard* külügyi államtitkár fogadta. György király keddre villásreggelire hívta meg *Chautemps*t és *Delbos*t.

Az utazással kapcsolatban a „*Temps*” megállapítja, hogy *Chautemps* és *Delbos* biztosítékot kaptak arra nézve, hogy a legmelegebb fogadtatásban részesülnek Londonban. A lap szerint senki sem kételkedhet abban, hogy a francia—angol összetartás megerősödve kerül ki a tárgyalásokból.

Az angol lapok feltűnő egyöntetűséggel a következő alapelveket szögezik le a londoni megbeszélésekkel kapcsolatban:

1. A londoni tanácskozások nem vezetnek sem a francia, sem az angol politika lényeges megváltoztatására. Azaz nem várják Párizstól, hogy felmondja a közép- és kelet-európai államokkal, vagy a szövettel kötött szerződéseit, sem pedig Angliától, hogy megváltoztassa a közép- és kelet-európai kérdésekben eddig elfoglalt álláspontját.

2. Nincs szó a róma—berlini tengely gyengítését célzó törekvésekről, mint ahogyan Róma és Berlin sem gondol a párizs—londoni tengely gyengítésére, sőt ellenkezőleg.

3. A tanácskozások főtárgya lesz, hogyan lehetne a két tengely közötti viszonyt javítani. 4. Arról szó sem lehet, hogy egy ötödik állam rovására történjenek megbeszélések. Így nem lesz szó az osztrák népszavazásról, sem Csehszlovákia feláldozásáról, amit különben Hitler nem is követelt a Halifax-al folytatott megbeszélései során.

Hangoztatják a lapok, hogy a tanácskozások legvalószínűbb tárgya a gyarmati kérdés lesz. A francia kormány állítólag már régen

közölte Németországgal, hogy kész bizonyos feltételek mellett a volt német gyarmatok visszaadásáról tárgyalni. A gyarmatok visszaadása ellenében Anglia és Franciaország bizonyos béke-biztosítókat követel Berlintől és pedig a „*Daily Herald*” szerint a következőket:

nyugateurópai egyezmény kötése, fegyverkezési szünet, visszatérés a Népszövegbe, ígéret arra, hogy Londonnal, Páriszal és Rómával tanácskozik, mielőtt nemzetközi téren fontos lépést tenné, vagyis a négyhatalmi egyezmény felújítása, végül: hogy Németország hagyjon fel gazdasági önállósági politikájával és vegye fel az együttműködést a többi nemzettel az európai gazdasági életben.

A megbeszéléseket, amelyeket diplomáciai eszmecsere követ, egyéb európai államokra is ki fogják terjeszteni. A „*Daily Mail*” tudni véli, hogy az angol és francia kormány értésére adja a cseh kormánynak, hogy hasznos hozzájárulás lenne az európai béke-biztosításhoz és a német törekvések kielégítéséhez, ha bizonyos önkormányzatot adna a csehországi három és félmillió német kisebbségnek.

A FRANCIA VEZÉRKAR FŐNÖKE BERLINBE MEGY LÁTOGATÓBA?

Berlinből jelentik: A „*Journal*” berlini jelentése szerint hire jár, hogy *Gamelin* tábornok, a francia vezérkar főnöke még karácsony előtt Berlinbe utazik, hogy visszaadja *Beck* német vezérkari főnök legutóbbi párizsi látogatását. A hirt illetékes német körök még nem erősítették meg.

Olvassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

Meghalt Pólya Tibor

Szolnokról lapzártakor jelentik: Pólya Tibor, a kiváló festőművész 53 éves korában váratlanul meghalt. Szolnok város saját halottjának tekinti az elhunytat. Temetése szerdán délután lesz.

Palesztinában az iskolákat is bezárták a zavargások miatt

Jeruzsálemből jelentik: Farhan sejk kivégzése miatt Palesztina több városában nagy tüntések voltak. A jeruzsálemi zsidó negyedben két bomba robbant. Nablusban, Hebronban és Jeninben az iskolákat a tanulók sztrájkja miatt bezárták. Az arabok a rendőroket is megtamadták.

Bagdadi jelentés szerint az ottani egyetlen hallgatói heves tüntetést rendeztek és tiltakoztak a 80 éves arab nacionalista vezér kivégzése miatt. Tiltakozásukat írásban eljuttatták a bagdadi külügyminisztériumhoz és az angol nagykövetséghez.

Apróhirdetések

Lakás

Kiadó
két szoba-konyha, előszoba lakás, január 1-ére. Oradea, Str. Cărmănești 16.

Kiadó
3 szobás magánház azonnal. Oradea, Str. Bănești 5. szám.

Egy szoba,
előszoba, konyha, spejz kiadó. Oradea, Strada Brătianu No. 52.

Alkalmazás

Jól fiző mindenek
szakácsnét, azonnalra keresek. Dr. Bárdosné, Oradea, Strada Nicolae Jiga No. 7.

Tanuló lányt
vagy kűfűtőt felvezet Charlotte női kalapészalon, Oradea, Bdul Reg. Ferdinand 19. szám.

Laboráns munkára
fiatal kislányt keres délelőttre Ajtay gyógyszerár. Oradea, Strada Vlahuta 46. szám.

Házvezetőnői, bejárónői
vagy bármilyen házi munkát elvégeztető közepes korú özvegyasszony. — Vidéken is. Burik N.-né Oradea, Str. Turnatorului 7. szám.

Különféle

Veszek
aranyat, ezüstöt, bármilyen mennyiségben, gyémánt és brilliánt tárgyakat. Herbst ékszerárúház, Oradea Regele Ferdinand 3. szám

Elvállalok
szállításokat külföldre, megszerzem a kivitelei okmányokat. Expeditor Huszti, Oradea, Str. Avram Iancu 6. szám.

Tarján
órás és ékszerész. Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 8. Javítások szakszerűen készülnek.

Kiolvastott
ujsgót és folyóiratokat kérünk kórházi betegek részére. Leadható a kiadóhivatalban.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.

Hölgyek figyelmébe!
Zenker Margit női divat szalonjában a legszébb ruhák készülnek. Modern szabás tanítás. Oradea, Bd. Regele Ferdinand No. 41.

Adás-vétel

Nagy super rádió,
teljesen selectiv, elsőrendű beépített, dinamikus hangszóróval, üzembiztosan, olcsón eladó. Oradea, Str. Praporgescu 6. szám.

Eladó
1x4 szobás hallos. 113 és 1x2 szobás alapincézett urilakásból. Adó prima fekvésű belvárosi ingatlan 710 m²-es területen 680.000 leírt. Kiváló alkalmi vétel. Kortsáros László Oradea, Pasteur-utca 13. Telefon 85 szám.

Prohászka művei
16 kötet, teljesen új állapotban eladó. Cím megtudható „Caritas” könyvkereskedés Sătmare.

Eladó
vidéken, jokban lévő kétjártu vízimalom, lakóházzal, nagy kerttel és gyümölcsösökkel, nagyon olcsón. Érdeklődni a Molnár cukrászdában Oradea, Biv. Reg. Ferdinand No. 26. Ugyanott kiszolgáló kisasszonyt felvezeték fióküzletbe 2000 lei kaucióval.

Eladó
magánházak, bérházak, üzletek vagy bármilyen ingatlanok. — Popovics iroda, Oradea, Strada Vlahuta 6. Telefon. 167.

Most érkezett
Huedinből kézzel szedett, saját termései száma kapható. Oradea, Str. Averescu No. 37.

Szabóollók,
ujjafa és vasalópárna eladók. Bodnár, Oradea Str. Tache Ionescu 45.

Oktatás

Akadémiai módszerrel
jutányosan tanítok zongorát. Érdeklődni lehet este 6-ig. Oradea, Str. Brătianu 39. szám.